

16.4.2016 Dnevnik

Stran/Termin: 29

Naslov: V gledališču iščem predvsem stik

Avtor: Gregor Butala

Rubrika/Oddaja: KULTURA

Žanr: INTERVJU

Površina/Trajanje: 1.193,21

Naklada: 46.260,00

Gesla: LUTKOVNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

INTERVJU / Jaša Koceli, gledališki režiser

V gledališču iščem predvsem stik

»Privlači me to, da lahko avtorsko ustvarjam – v smislu, da vsebine adaptiram, sestavim po svoje ali postavim na oder nekaj, kar v osnovi ni gledališka snov,« ugotavlja režiser Jaša Koceli. Bojan Velikonja

Gregor Butala

Med mlajšimi režiserskimi imeni, ki so se v zadnjih letih začela uveljavljati na domačih gledaliških odrih, je Jaša Koceli vsekakor med bolj opaznimi – nemara tudi zaradi izrazite pozornosti, ki jo namenja vizualni zasnovi svojih predstav. Nase je sicer med drugim opozoril z več projekti v Gledališču Glej in dvema režijama v Mestnem gledališču ljubljanskem, *Café Dada* (2013) in *Do zadnjega diha: Zdaj* (2014), lani je denimo v novomeškem Anton Podbevšek Teatru postavil Grumov ikonični *Dogodek v mestu Gogi* ter plesno predstavo *Meso srca* v SNG Opera in Balet Ljubljana, pred dnevi pa je na Odru pod zvezdami Lutkovnega gledališča Ljubljana premiero doživela mladinska glasbena predstava *Neli ni več*, ki je deležna izvrstnih odzivov.

V zadnjih letih ste kar precej režirali, in to dokaj raznolike projekte. Kaj je tisto, kar vas trenutno v gledališču najbolj zanima?

Srce gledališča in največja fascinacija v njem je zame brez dvoma igrallec. In dosedanje pot, čutim pa, da bo tako tudi v prihodnosti, vidim zlasti kot iskanje načinov, kako bi skupaj z igralci dosegel kar največ. Pri meni je tako, da mi ogromno stvari v zvezi s predstavo pride na misel, še preden sploh začnemo vaje – vizualni elementi, literarne in filmske reference, mnoge zamisli... Kar je sicer čisto v redu, toda lahko se zgodi, da začne potem v procesu vse to dušiti samo uprizoritev. Zato se v času vaj ukvarjam predvsem s tem, kako bi te vsebine, ki so rezultat študija, raziskovanja in priprave, postopoma prilagodil in ohranil tisto, kar se potrdi skozi igralca. Izjemno me zanimata tudi luč in celostna estetika predstave, toda med procesom se najbolj osredotočam na igralce.

Vam pri tem kaj pomaga, da imate precej stalno zasedbo sodelavcev?

Ekipa, s katero delam, je moja druga družina. Scenograf Darjan Mihajlovič Čerar, kostumografinja Branka Pavlič, avtor glasbe Miha Petric – to je moj trojček, kot rečem, s katerim sem ustvaril čisto vse predstave doslej in upam, da bo tako še naprej. Ves čas delam s fotografkinjo Mankico Kranjec, zelo veliko tudi z dramaturginjo Evo Mahkovic. Rastemo skupaj, smo iz iste generacije, z vsakim projektom se nam pridruži še kdo. Režiser je le

V času vaj se ukvarjam predvsem s tem, kako bi vsebine, ki so rezultat predhodnega študija, raziskovanja in priprave, postopoma prilagodil in ohranil tisto, kar se potrdi skozi igralca.

eden izmed sodelujočih pri uprizoritvi in drugim rad puščam njihov kreativni prostor, ki je seveda včasih širši, drugič ožji. Iščem pa predvsem stik – kajti to, da nekaj naredimo skupaj, je v gledališču najlepše.

Ko ste že omenili generacijo – po koncu študija ste najprej režirali v Gledališču Glej, kjer ste bili eno leto tudi rezident. Rezultat rezidence je bil precej obsežen projekt Nemo mesto, v katerem so sodelovali gledališčniki, pesniki in filmarji iz več evropskih mest in bi ga nemara lahko označili tudi kot premislek neke generacije.

Drži, *Nemo mesto* je bil projekt, ki je bil zavestno narejen kot generacijski, vendar morda ne toliko iz neke potrebe po tem, da bi artikuliral svojo generacijo, ki jo v resnici čutim kot zelo razpršeno in ohlapno, temveč prav iz radovednosti, ali sploh obstaja kaj, kar bi jo določalo. Odgovori, ki smo jih pri tem našli, so bili zelo mešani. Občutek imam, da smo sicer naleteli na določene poteze, ki pa so vezane bolj na čas kot na generacijo kot tako, in pravzaprav me ta

vprašanja v ožjem smislu ne zanima-
jo več. Je pa seveda vselej prijetno,
če imaš možnost v predstavi razviti
neko svojo idejo – v tem primeru re-
cimo to, da se besedilo napiše pov-
sem na novo, da ga sestavlja poezija
in da pri tem sodelujejo umetniki iz
vse Evrope. Sicer pa se ti v gledališču
vedno odpira širok nabor možnosti
in vselej lahko nekaj na novo raziš-
češ ali narediš. Privlači me to, da lah-
ko avtorsko ustvarjam – v smislu, da
vsebine adaptiram, sestavim po svo-
je ali postavim na oder nekaj, kar v
osnovi ni gledališka snov.

**Vam je to ljubše od dela z že
izgotovljenim dramskim besedilom?**

Gre za nekaj drugega: v primeru, da
neki tekst že sam po sebi dobro de-
luje, sem včasih čisto oropan idej,
kaj naj z njim sploh še naredim. V
besedilu namreč vselej iščem neko
luknjo, ne v smislu, da bi bil slabo
napisan, ampak da lahko kot avtor
vanj vstopim in vzpostavim dialog z
njim, ne pa da sem zgolj nekakšen
porodničar. Ta odprtina lahko nastane
zaradi sloga teksta, časovnega od-
mika ali česa drugega. Za veliko so-
dobnih besedil se mi zdi, da jih je
treba realizirati ravno tako, kot so
napisana, kar občutim kot problem.

**Zanimivo, da je lahko moteče, če je
besedilo predobro...**

V gledališču je eno, kar človek na
odru govori, še pomembneje pa je, v
kakšnem stanju je in kaj doživlja, to-
rej kako govori. Tudi banalno bese-
dilo lahko na odru poveš vrhunsko,
če imaš pri tem pravo intenco, če si v
pravi situaciji. Prav tako lahko odli-
čen tekst zveni zelo dolgočasno, ka-
dar tega ni.

**Obe predstavi, ki ste ju zrežirali v
Mestnem gledališču ljubljanskem, to
sta bili Café Dada in Do zadnjega
diha: Zdaj, sta nastali po vnaprej
danih motivih, namreč na podlagi
del prvih dadaistov ter znamenitega
Godardovega filma. Je šlo pri tem za
neke vrste hommage?**

Gotovo je šlo pri teh predstavah tudi
za poklon, to se zgodi že z izborom
snovi kot take. Zamisel za *Café Dada*

sem dobil že na akademiji pri obrav-
navanju dadaizma v gledališču in vse
od takrat sem si želel narediti večer
v Cabaretu Voltaire. V obeh omenje-
nih primerih sem šel pred začetkom
študija v izjemno obsežen razisko-
valni proces, sprva sam in potem še
z ekipo; pri tem je seveda šlo tudi za
premislek zapuščine dade oziroma
Godarda. Pravzaprav si pri vsaki
predstavi odprem neko vzporedno
polje inspiracijske raziskave – včasih
neposredno, da se zdi kot hommage,
včasih gre za kakšne druge vsebine,
ki so mi v oporo kot ustvarjalcu. Pri
pripravi predstave *Neli ni več* v Lut-
kovnem gledališču Ljubljana smo na
primer brali različne avtobiografije
glasbenikov in gledali dokumentar-
ne filme, da smo ugotavljali, kaj de-
jansko pomeni stati na odru kot
glasbenik – o čem razmišljaš, v kaj
moraš verjeti... Igralci so začeli že je-
seni vaditi kot bend, naredili smo tu-
di videospot, posneli dve skladbi v
studiju in vse to je pri oblikovanju
predstave zelo pomagalo. Tudi zara-
di tega nenehnega intelektualnega
pogona imam rad gledališče: ker se
moraš vseskozi odpirati novim stva-
rem, prisluhnuti materialu, ki ga
oblikuješ. To ti omogoča, da si ves
čas nad nečim očaran.

**Kaj vas je sicer najbolj zaposlovalo
pri predstavi Neli ni več?**

V tem projektu je bil ključen Miha
Petric, ki je napisal avtorsko glasbo,
besedila skladb pa je prispeval pes-
nik Gašper Torkar. Osnovna zamisel
drame je, da gledalec spremlja vajo
benda, na kateri se izrisujejo napeti
odnosi med njenimi člani in sliši
glasba, ki jo skupaj ustvarjajo. Bese-
dilo je precej preprosto, vendar ima
ganljivo zgodbo. Dialoge smo postopoma
skoraj povsem spremenili, da
so igralci lahko razvili živost likov,
ohranili pa smo situacije. Ker se vse
zgodi v enem samem prostoru, smo
morali ustrezen vizualni jezik šele
poiskati, saj smo imeli ambicijo pre-
seči podobo predstave, ki jo implici-
ra besedilo. Bližnjic ni nikoli, pri no-
benem projektu; vesel sem že, če je
bazen možnosti, v katerem se kopa-
mo med procesom, dovolj velik. x